

שבת פרשת נח, ד' במרחשוון התשע"ז 5.11.2016, גיליון מס' 8

שלום קהילה יקרה,

לא יאומן, אך כבר חלפה לה שנה (ואפילו מעוברת) מאז האסון הקשה שפקד אותנו עם הסתלקותם הפתאומית של **גילה ומשה דוד מרציאנו ז"ל**. ביקשנו מאילון רוזנבלוט, שחזר אלינו עם משפחתו זה לא מכבר, לספר על אמו גילה ז"ל. אנו גם מצרפים את הדברים המרגשים שכתבה **ענבל אביטל**, שכנתם, בזמן השבעה.

עוד בגיליון: במדור "בית אבי" מביא לנו **אורי שכטר** סיפורי חסד מופלאים מבית הוריו, ובמדור "הזרקור" משתפת אותנו **חיה בראון** בגלגולה המעניין של המשפחה מסן פרנסיסקו ועד ראש צורים.

הרב ורדי מזכיר את יום השנה לרצח רבין שחל בחודש מרחשוון ואת המאבק העצום לאיחוד העם שבא בעקבותיו.

לכבוד פתיחת שנת הלימודים האקדמית מביאה לנו **ורד קייפי** את זיכרונותיה מתקופת הלימודים של **דורון** בטכניון בחיפה.

משני קצוות העולם אנו מביאים את חוויותיה של **משפחת שאול** מאוסטרליה הרחוקה ואת חוויותיו של בנם **יאיר** (הידוע בכינויו **שאולי**) כאן בארץ, הרחק מהוריו.

עוד לכבוד חודש מרחשוון, **ציננה טבול** מדברת על הגשם, לאן הוא הולך ואיך אנו יכולים לנצל אותו טוב יותר.

שמות רחובות יש לנו והשמחה רבה. אנו מביאים את דברה של ועדת השמות כפי שניסחה אותה בכישרון רב **רמה אהרוני**, ואת חוויותיה של **שגית זליגר** כתושבת רחוב בעל שם.

במדור החדש והמרענן – הסימנייה – תוכלו לעקוב אחר סיפור מתח בהמשכים מאת חבר המערכת **יעקב דורני-רנבאום**.

המדור "חוק הדתיים השלובים" מציג לנו הפעם את משפחות **שוימר ושוסהיים**. וכמובן מדורינו הקבועים.

כתמיד, אתם מוזמנים להגיב בשבילים וליצור אתנו קשר דרך הפורום או בכתובת המייל: yarchon@r-tzurim.co.il

קריאה מהנה!
צוות העלון:

הרב מרדכי ורדי, אביבית אהרונוף, רחלי אבלמן, איילת שטרן, צחי כהן, יעקב דורני-רנבאום (עריכת לשון) ונעמה דיטור

מר חשוון / לוי קיפניס

עוד שר תשרי איתן ימלוך
סביבותיו סוכות

ומרחשוון הינה ידרוך

על שדרות סדוקות

ברעם בא בברק דינור

רכוב על סוס ענן

מצליף, מזליף על שדה

הבור

על עז ובת הגן.

ומתדפק הוא על תריס

ומקשקש על גג

כמו יקרא, כמו יכריז:

הקץ לימי החג!

וכמו יזכיר: הו בן-אדם

לעבודה עת צא –

מי אל ילקוט, מי אל סדן

מי אל מעדר ואת

אילון רוזנבלוט

אמא ומשה פתחו לקב"ה הרבה יותר מחודו של מחט וממש מסרו נפשם על התורה הקדושה. גם כשהכל היה נראה אבוד וחשוך, אור קטן האיר באפלה. אור קטן שנתן תקווה לכולם, תקווה לחזקים, לחלשים ולחסרי התקווה.

אני הייתי הרבה פעמים חסר תקווה ואמא הרימה אותי ונתנה לי כוח.

כוח להיות מי שאני, בנו של הקב"ה, בן יחיד ומיוחד, אחד מיני רבים אחרים שמרגיש גם כחלק מעם ישראל והשכינה, וגם כחלק יחיד שפשוט רוצה לעשות את רצון קונו ונלחם ביצר יום-יום, שעה-שעה.

הייתה לי זכות עצומה שהייתה לי אמא שראתה את העולם בעיניים טובות וחיוניות, שידעה תמיד מה לומר. הרגשתי שהיא מדברת ממקום של אמונה עצומה וכוח אדיר של אהבה לי ולאחיותיי.

היא לימדה אותי שאנחנו עוברים דברים קשים בחיים ויש המון מניעות שהקב"ה מנסה אותנו כדי לראות עד כמה אנחנו באמת אוהבים אותו ורוצים בקרבתו.

היא תמיד רצתה שנראה שלמרות הכול, יש כל כך הרבה טוב בעולם ושרק נפתח את העיניים ונראה אותו.

תמיד להיות בשמחה ולהגיד תודה – כי גם הקושי הוא ברכה של ה'. אנחנו פשוט קטנים מדי בכדי לראותו.

אמא היקרה, את חסרה לי, לשרון, לשני ושלוש נחמן, לאור, לצופיה, לאורי ליעלה – לכולנו.

איפה את? איך את מרגישה? מה את מרגישה? אני יודע שאת במקום טוב ושלו.

אני יודע שמלך העולם דואג לך ושאיפה שאת נמצאת, את רק מתפללת כל הזמן עלינו שיהיה לנו טוב. בטח את

לעילוי נשמת אמי גילה ומשה דוד ז"ל

בעל "חובת הלבבות" מתאר במילותיו המפורסמות, מה היא מלחמה של אדם יהודי וכך הוא כותב:

"אמרו על חסיד, שפגש אנשים שבים ממלחמת אויבים, ושללו שלל אחר מלחמה חזקה, אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה שוללים שלל, התעתדו למלחמה הגדולה. אמרו לו: ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם: מלחמת היצר וחייליו".

כך גם מפרש ה"חתם סופר" את הפסוק שנאמר כאן, כי הכוונה היא למלחמה של האדם, עם הרע שבקרבו, המאבק התמידי השוחק בין האדם ובין אויבו הנצחי – היצר הרע.

הרי אמרו חכמינו: **"ייצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ויום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו".** הוי אומר, קשה מאוד לכבוש את היצר הרע, ואם כן הרי עלול דבר זה לרפות את ידיו של האדם מללחום בו, על כן אמרה התורה: **"כי תצא למלחמה על אויבך"**, ואם אתה תתחיל לנהל את המלחמה כבר יכול אתה להיות סמוך ובטוח כי **"ונתנו ה' אלוך בידך"** מן השמים יסייעוך לנצח, שכן **"הבא להיטהר מסייעין אותו"**.

כאן מדובר במלחמת המצווה של כל יחיד ויחיד, המלחמה היומיומית, במלחמת היצר.

הדברים נכתבים בחודש הרחמים והסליחות. עכשיו המלך בשדה – הוא מחכה לנו ומושיט את ידו הפתוחה שנבוא אליו ונחזור אל חיק שכינתו הנצחית.

"פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" – אבא הרחמן קורא לנו שנעשה תשובה ונלחם בשבילו ביצר הרע והוא כבר יעשה את כל שאר העבודה.

ומעשים טובים, שיהיו כולם בריאים ומאירים פניהם לכל הסובבים אותם, שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

שנוזה באמת להבין רצון קונו, מה הוא רוצה שאשנה בי ולא בחברי, מה אני רוצה לקחת על עצמי לשנה הזו.

הציפייה של הקב"ה מאתנו בימים אלו היא שנאמר שלום, שנאיר פנים, שנברך האחד את השני מכל הלב ובפשטות ונכבד ונעריך גם את השונה. שנאהב כל איש מישראל כאילו הוא בנו או בתנו. שנפתח את ביתנו ואת לבנו.

אני מאמין שזה מה שהיה הכי חשוב לאמא שלי, ולכן אני רואה את אחדות עם ישראל כצוואה ושליחות לכל הקהילה.

"משגעת" את הקב"ה שידאג לנו וישלח את כל הברכות האפשריות, כי בעצם זה מה שתמיד רצית.

תמיד דאגת לכולם והבית שלכם היה פתוח לכול, מפיץ תורה ואור, אוזן קשבת לכל אישה שצריכה עזרה או סתם מקום שנותן יחס ואוכל של בית.

תמיד אהבת לשיר ביחד ולשמוח ביחד וגם לקרוע ביחד את השמים...

אני מאחל לכל תושבי ראש צורים בשמי ובשם משפחתי שתהיה שנה של שגשוג, אושר ושמחה, ושכל משאלות לבנו יתגשמו לטובה, שנוזה לגדל בנים ובנות שעוסקים בתורה

לזכרם של שכנינו היקרים

הדברים נכתבו לפני שנה, במהלך השבעה.

בתוך הימים הקשים, העצובים והכואבים שהגיעו הרגשתי צורך לכתוב עליכם, גילה ומשה דוד היקרים.

מפחדת לפספס ויודעת שאפספס, כי איך אפשר לכתוב על הברור מאליו? על שגרת יום יום? ואולי דווקא עכשיו אני מבינה, כואבת ומוקירה את הזכות שנפלה בחלקנו. כל הזמן עולים וצפים בי פלשבקים של ארועים, מראות ושיחות שחוונו אתכם.

כשגילינו את הנורא, לא האמנו. איך אפשר? כאלה אנשים חיים? פועלים? חיפשנו הוכחות שזו טעות, שהתבלבלו. דפקתי בדלת ביתכם בניסיון לתשובה, למרות שהבית היה חשוך. רק בבוקר אותו היום משה דוד נסע עם ארנון לירושלים, וסיפר לו עד כמה הוא וגילה השקיעו בבניית הבית מתוך מחשבה שישרת אותם עוד שנים רבות.

כשהגענו לראש צורים אמרו לנו שאנחנו שכנים של אברהם ושרה, מכניסי אורחים כאלה לא תפגשו!

ואכן הדלת תמיד פתוחה לעובר ושב, הילדים שלכם יוצאים ונכנסים, קולות צחוק ושמחה, כלי נגינה ושירה.

תמיד מזמינים לשבת, שפע של אוכל טעים ובריא. בהתחלה הבנות עוד גרו בבית, בהמשך כשעזבו הגיעו הנכדים שגרמו לאושר ושמחה רבה.

לפני כמה שבתות ישבו אצלנו כמה חברים לקידוש. הדלת כרגיל הייתה פתוחה והילדים זלגו אחד אחד לביתכם ויצאו עם הפתעה. בסוף המצעד הגיע בן השנה של אחד הזוגות זוחל על ארבע. כעבור זמן מה באנו לקחת אותו ומצאנו אתכם יושבים בארוחת שבת, ואותו משחק בשלווה ובנחת על השטיח במשחקים שהבאתם לו.

כשסיפרתי ליעלה את מה שקרה, היא שאלה "מי יפנק אותנו עכשיו?".

גילה,

תמיד הערצתי אותך על היכולת שלך להיות מי שאת ללא תכתיבים. מצד אחד מנהלת רפת, יוצאת בבגדי עבודה, סרבל וכובע מצחייה, בטנדר הגדול, יוצאת מוקדם וחוזרת בערב. תמיד עם חיוך על הפנים, כשאני חושבת עלייך זו התמונה שלך שעולה לי. ולמרות העבודה תמיד היית יפה, נשית ומטופחת כל כך. בשבתות היית כמו מלכה, מוארת ויפה.

אישה חסרת פחד, מנהלת את הפועלים ביד רמה. שמעתי אותך מדברת אתם בשפתם, תאילנדית וערבית, בחופשיות. פעם ראיתי אותך באוטו בעל לוחיות רישוי ירוקות, נהג ערבי משמאלך ושלושה נוספים מאחורה, ואת יושבת בנינוחות ושלווה מובילה אותם לאן שאת צריכה.

ביתכם מלא כמו שאהבתם ונוכחותכם כל כך חסרה בו.

אהבנו אתכם מאוד ואנחנו מצטערים שלא ניצלנו את השכנות הזאת מספיק. היה לכם כל כך הרבה לתת ואנחנו לא הספקנו לקחת.

המובן מאליו התערער ועכשיו אפשר רק לחבק את מה שנותר.

גילה, פעם הבאת לי תפילה שעניינה הכרת הטוב. אותה תפילה שחילקתם בחתונה של שני ושלוש נחמן. אמרת לי שכדאי להגיד את התפילה הזאת מדי יום. אני קוראת אותה והמילים מקבלות עוצמה וכוח – "תודה על כל נשימה ונשימה, תודה שלפעמים קשה לי כי רק ככה אני יודעת להעריך את הטוב, כי רק אחרי שנמצאים בחושך, אפשר להעריך את האור, תודה על החיים הנפלאים שנתת לי...". מבטיחה לאמץ את התפילה ללבי ויותר מזה להשתדל לחיות אותה.

זוג יקר ואהוב, הייתם לנו להשראה, הערכה, ובעיקר שכנות טובה.

לא נשכח, ונאהב תמיד, ענבל, ארנון, והילדים.

כשהיית עם הנכדים היית נמסה, חיוך של אושר וקול מתקתק. משתוללת ומשחקת אתם, כל כך נהנית! כל כך שמחת שנכחת בלידה של שני.

מדי שבת בחמישה לשש היית דופקת בדלת וקוראת לי לתהילים, בואי תתפללי לבריאות, לידה קלה ובעצם לכל דבר... בכל יום-הולדת שלך ארגנת סעודת "אמנים" מלאת ברכות.

בשמחות ובתקופות קשות הרבית לפנק, הראשונה להניח סיר חם ופיתות מאלפות שתמיד אמרנו לכם שיום אחד ניקח מכם את המתכון להן.

אתמול הכנתי לשני את עוגיות הגרנולה שביקשת את המתכון להן כל פעם כדי לפנק אותה.

תמיד כשלקחת ממני משהו החזרת במדויק, כך משה דוד אמר לך. שלוש ביצים, פטרוזיליה, פסטה אחת וכו'... מה שגרם גם לי להקפיד על כך ולא לשכוח להחזיר!

משה דוד,

מאיר ומואר, בעל זקן הדור. מפייט פיוטים בשבת, ומגן שירי קודש.

ארנון כינה אותך ר' מוישה. יכולנו לפנות אליך בשאלות הלכתיות ותמיד הייתה לך תשובה. בזכותך עשינו פרוזבול, אחרי הלידה של רעי שלנו ארגנת בביתך וביזמתך ברית יצחק ערב הברית. תמיד היו לך סיפורים מרתקים, ורובם העלו חיוך. שמחת תמיד לעזור במה שרק אפשר. היו לך רעיונות ושאיפות, חלקם יצאו לפועל וחלקם טרם, ביניהם הרצון לבנות מקווה לגברים אצלנו ביישוב.

רק עכשיו לאור הסיפורים אני מפגימה את הרקע ממנו כל אחד מכם הגיע. חרדי ליטאי ומתחזקת בתורת רבי נחמן. מעולם לא ראיתי את זה, מבחינתי ראיתי זוג שחי בהרמוניה כאילו זה הכי טבעי שתהיו יחד.

אמנם הייתם מבוגרים אבל הייתם כמונו, זוג בתחילת דרכו.

תמיד היה מעלה חיוך לראות את הזוגיות והאהבה שלכם, הולכים שלובי ידיים, מאושרים, לעתים צוחקים, לעתים מתווכחים, מלאי שאיפות, חיים בתנועה מתמדת.

קולות הרקע שמלאו את הרחוב, הרכב של גילה שנכנס לחנייה, משה דוד שמדבר בפלאפון בחוץ, הצחוק והשמחה, הוחלפו בקולות עצב ובכי.

לחווה פרוטר ולכל המשפחה
משתתפים בצערך במות אמך
לאה ז"ל
המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
בית ראש צורים

הרב מרדכי ורדי

בהפוך על הפוך רצח רבין היה מנוף לחיבורים חדשים ומפתיעים. תחושת הבטן הלאומית הייתה שגם רצח פוליטי לא יוכל לקרוע ולפלג אותנו. כל המחלוקות וההתגוששויות במגרש הפוליטי ובתקשורת מתרחשות בגבולות שלא ייתנו להביא לקרע ממשי. הרב ראי"ה קוק ראה את המאבקים הללו בשנים שלפני קום המדינה ואת הקולות שקראו להפרדה בין החלוצים לחרדים (משני הצדדים), ובהקשר הזה קרא את משפט שלמה. מי שאומר "גזורו" הוא נושא את הקשר המזויף של האם השקרנית. ומי שמוכן לוותר למען שלמות האומה הוא האם האמתית. הקריאה לאחדות מעבר לסיסמה תיבחן במוכנות לוותר על תביעות אידאולוגיה במקום שהיא מסכנת את אחדות העם, "כי כולנו רקמה אנושית אחת". זו אולי התחושה החזקה ביותר בתודעה שלי ביום הזה.

האירוע שהתקבע בחודש חשוון הוא יום השנה לרצח ראש הממשלה יצחק רבין. מי שנמצא בגיל הנכון יודע לזכור איפה היה ומה עשה בליל הרצח. אנחנו הציבור הדתי לאומי נמצאים במקום מסובך. לפני שאנחנו שוקלים את רגשותינו ביום הזה עלינו להתמודד עם האצבע המאשימה המושטת אלינו. מעבר לעמדה הברורה שרצח הוא חטא מעשרת הדברות, יהרג ואל יעבור וכדומה, יש העניין הרגשי והשאלה המוסרית-ציבורית, האם זה אומר משהו עלינו כמי שמשתייכים למגזר שהרוצח יצא מתוכו. זה דורש מאמץ לשים את כל האפולוגטיקה בצד ולהתחבר אל התאריך הזה באופן צלול. אני זוכר שאחרי הרצח צצו מסגרות של מפגשי דתיים וחילוניים כמו פטריות ושבלולים אחרי הגשם. ומעבר לתקשורת שבה פתחו מיקרופונים מתלהמים, בשטח הייתה תנועת היפוך שאומרת "אנחנו לא ניתן שמישהו יקרע את העם הזה".

אורי שכטר

שהקב"ה ידאג לפרנסתו, ושמבחינתו לא היתה אפשרות אחרת לנהוג. לאחר שלושה חודשים, קיבל אבא משרה בתנאים טובים יותר במפעל הטקסטיל 'אתא'.

אבא ואמא ז"ל לא עמדו בראש עמותת צדקה ולא היו נדיבים נשואי פנים, אבל מעשי החסד שהיו שזורים במסכת חייהם תמיד היוו לנו ילדיהם דוגמה חיה.

מקרה זה שיקף את תמצית אישיותם של אבא ואמא, ששילבה טוב לב בלתי רגיל ואמונה תמימה בקב"ה.

לגדל בבית 187 ילדים

כשאבא ואמא נפטרו לאחר מחלה קשה, רבים באו ללוותם בדרכם האחרונה. בין המלווים גם אצל אמא וגם אצל אבא, היה גם אבי גלינסקי, עובד חברת החשמל בן 32, אשר היה בן בית בביתם. את ההיכרות הראשונית עם הורי ערך כשהיה נער בן 13 שנים. בצו בית-משפט, הוחלט להוציאו בדחיפות מהבית. בית המשפט הורה להכניסו למשפחת אומנה באופן מיידי, עד שיימצא עבורו פיתרון של קבע.

בשל חומרת המקרה, הפנו רשויות הרווחה את אבי בבהילות למקלט ילדים בביתם של הורי. בשונה ממשפחת אומנה רגילה, למקלט ניתן להביא ילדים הזקוקים לסידור מיידי בכל שעה משעות היום, ללא התראה מוקדמת. אבא ואמא, שביתם שימש כמקלט, היו ערוכים בכל רגע ורגע משעות היום לקבל ילד, תינוק או נער מתבגר הזקוק לפינה בטוחה ואוהבת. אבי סיפר לנו האחים – "אבא שלי נפטר, ואמא לא תפקדה בבית בכלל.

יפה ושמואל שכטר ז"ל

כשאבא עבד כפועל בחברה לייצור מרצפות, הוא קיבל מהנהלת המפעל רשימה שמית של מועמדים לפיטורין, ונתבקש להודיע לעובדים הרשומים על פיטוריהם. הוא בחן את הרשימה ונדהם לגלות את שמו של אחד העובדים, ניצול שואה וערירי, בין המפוטרים. מיד, ללא היסוס, מחק אבא מרשימת המפוטרים את שמו של אותו אדם ערירי, והוסיף במקומו את שמו, וזאת על אף שהיה זקוק גם הוא לפרנסה לילדיו הקטנים. כששב הביתה, אמר לאמא הדואגת שהוא מאמין באמונה שלמה

מתבגר או קשיש – לכולם הם היו רגישים, דואגים ואכפתיים.

אוסף עוד סיפור על אבא – אבא ועוד אדם אחד בלבד קיבלו אישור מהרבנות למכור בחנות המכולת שלהם את הירקות המתאימים לשנת שמיטה. באחת הנסיעות לשוק הסיטונאי כדי לקנות את הירקות והפירות לחנות, התלווה לאבא שלי אחי הגדול. בדרך חזור פגשו את המוכר השני תקוע בצד הדרך, כשמכוניתו לא מתניעה. אבא עצר כדי לנסות לעזור לו, אבל לא הועיל דבר והרכב של המתחרה, שהיה עמוס בסחורה, לא הראה שום אות חיים. אחי אמר בלחש לאבא: 'עזרנו, די, בוא ניסע', אבל אבא לא שהה לנדנדו, וחזר לשוק הסיטונאי, שם פרק את הסחורה שהעמיס קודם על הרכב. הוא שב לרכב התקוע, העמיס את הסחורה של המתחרה ברכבו, ודאג להוביל את הארגזים הכבדים עד לחנותו של המוכר השני.

מצד אחד ההורים עברו תלאות קשות מנשוא בהיותם ניצולי שואה וכשעלו סוף סוף לארץ גורשו למחנה בקפריסין, ומיד כשחזרו לארץ אבא הלך להילחם במלחמת השחרור. אבל למרות כל זאת הם היו אנשים שמחים ואופטימיים.

מטבעם הם היו מלאים באמונה ובשמחת חיים. המשפחה הגדולה שזכו להקים – עשרה ילדים, חמישים נכדים ועשרות נינים – הייתה עבורם מקור לנחת. אחרי כל לידה של נכד או ניין, לא משנה באיזה ביתחולים התינוק נולד, בצפון או בדרום, הורי נסעו, אמרו מזל טוב, נישקו את התינוק, וחזרו הביתה.

הם היו אנשים מלאי חיים. כשאבא היה בן 73, הוא עשה סנפלינג. הוא רכב על סוסים. ותמיד תמיד ראה את הטוב בכולם.

כשנהרג נכדו האהוב **אלנתן שכטר ז"ל** (אח של ישי שגר בראש צורים) בדרכו לפעילות מבצעית, הכאב של אבי היה קשה מנשוא. בן 22 היה אלנתן בנופלו. יחידתו של אלנתן סיימה אימונים ברמת הגולן, ונשלחה לתפוס קו בגבול לבנון. אלנתן נתבקש ללוות את הרכב שהוביל שני נגמ"שים. בירידה מרמת הגולן לצומת גונן התרחשה תאונה, הרכב הידרדר לתהום, ואלנתן נהרג. אבא התחיל למרר בבכי, ולבכות בלי הפסקה על נכדו האהוב, לא ראינו אותו ככה אף פעם. הוא כמעט התפרק מכאב. אבא בכה ובכה, אבל אז ניגש אליו הרב צפניה דרורי, וחיבק אותו. באותו רגע, אבא תפס את עצמו, והתעשת. זו הייתה הפעם

הודיעו לי שאני הולך לגור בבית של משפחת שכטר בקריית-שמואל עד שיימצא לי מקום קבוע לחיות". הוא זוכר כיצד ברגעים הקשים בחייו הם קיבלו אותו לביתם בחום וללא תנאים. "באתי לבית שלהם מלא חששות, אבל הם נתנו לי מיד להרגיש רצוי ואהוב. בדיוק באותו השבוע בו הגעתי אליהם שופץ ביתם, ורק בחדר השינה שלהם היה אפשרי לישון. הם, בצורה הכי טבעית מבחינתם, פינו לי את חדר השינה שלהם כדי שתהיה לי פינה שקטה בבית, והעבירו את המיטות שלהם למחסן. ביקשתי מהם שאולי אני אשן במקומם במחסן, אבל הם התעקשו לתת לי תחושה טובה של בית אמתי. הם לא הבינו למה אני מתרגש מזה. חשוב להדגיש, עד לאותו יום הם בכלל לא הכירו אותי. נכנסתי לביתם ולחיהם, והם התנהגו אליי מיד כאילו אני הבן שלהם. הם התייחסו אליי כחלק בלתי נפרד ממשפחתם". אבי, שהובא לבית הורי לתקופה קצרה עד שימצא עבורו סידור מתאים, נשאר בביתם במשך שנים רבות. אבא ואמא טיפלו ודאגו לכל מחסורו של אבי במשך שנים. אך אבי לא היה לבד. במשך קרוב לעשרים שנה, התקבלו בביתם של אבא ואמא 187 (!) ילדים שהוצאו מבתיים ונזקקו באופן מיידי למקום בטוח ללון בו וליד מלטפת ותומכת. השכטרים קלטו, שיקמו וטיפלו בתינוקות, ילדים ובני נוער באהבה ובמסירות, כאילו היו ילדיהם הביולוגיים. גם כשמדובר במספר גדול ביותר של ילדי אמנה שזכו להצלחה של ממש, וכך לעתים שהו בביתם 8 ילדים ברוזמנית, מעבר לעשרת ילדיהם הביולוגיים.

את פרויקט ילדי האמנה התחילו אבא ואמא בצורה לא מתוכננת. בחור צעיר בן העדה האתיופית פנה לאבא, וכולו נסער. הבחור סיפר שאשתו נכנסה לדיכאון לאחר הלידה, והיא אינה מתפקדת ולא מטפלת בשני ילדיה הקטנים. הילדים המסכנים מוזנחים, והוא חש חסר אונים. אבא ואמא החליטו מיד וללא היסוס להתגייס למשימה. הם לקחו את ילדי הקטנים תחת חסותם. הם טיפלו בילדים באהבה במשך תקופה ארוכה, עד שאמם התאוששה והחלה לתפקד. מאז אותו מקרה התייחסו אליהם בלשכת הרווחה של עיריית חיפה ככתובת מועדפת לטיפול בילדים הנזקקים לסידור מיידי.

עם שחר הנכדה ואחד מילדי הקלט

אבא ואמא היו אנשים פשוטים, אבל הפשטות שלהם היתה מלאה בחסד. הם ראו כל אדם בגובה העיניים. לא משנה מי עמד מולם: תינוק, ילד צעיר, אדם קשה יום,

היחידה שראינו את אבא עצוב כל כך. מאז ועד יום מותו, לא ראינו את אבא בוכה כך. מטבעו הוא היה מלא חיים. מלא שמחה.

אבא היה אומר לנו: 'בתכריכים שלי אין כיסים. אני אעשה חסד, והקב"ה יעזור'. הוא חילק את המעט שהיה לו ביד רחבה, למען כולם. את מעשיו הובילה תמיד המחשבה איך ניתן לעזור, להועיל ולעשות טוב. הוא האמין שהפרנסה היא מהשמים, ועל כל אדם מוטלת החובה לתת לאחרים ביד נדיבה.

בסופו של דבר, המסר המרכזי שניתן ללמוד מאבא ואבא הוא שכדי לעשות חסד לא צריך להיות תחת עמותה גדולה או איזה גוף עסקי גדול, חסד מתחיל דווקא מהדברים הקטנים ביותר, כמו: חסד עם האישה – פרגון ומילה טובה, או חסד עם הילדים – מסירות ודאגה, וכמובן חסד לכל עם ישראל. נאמר 'אך טוב וחסד ירדפוני'. ברגע שמתחילים לעשות חסד, זה רודף אחריך. יש מה לעשות, צריך לקום ולהתחיל לעשות. כשרוצים לתת, הכל אפשרי. רק צריך לרצות.

הזוגיות האיתנה והיפה בין אבא ואמא נותרה בעצמותה לאורך שנים שנות נישואיהם, ואף בימי חייהם האחרונים הם דאגו לטפח אותה. שלושה שבועות לפני שאבא נפטר, חל יום הנישואין השישים שלהם. אבא שכב בביתו כשהוא מחובר לצינורות, חלש וכואב. אמא הייתה באותה עת מאושפזת בבית החולים לטיפולים בעקבות מחלת הסרטן בה לקתה. למרות המאמץ הרב הנדרש ממנו, התעקש אבא לנסוע לבית החולים, לבקר אצל. נתמך באחי, נכנס לחדרה עם זר פרחים גדול, ובהתרגשות רבה העניק לאמא את הפרחים. כשחזר הביתה, מותש מהשקעתו הרבה, הטריד משהו את מנוחתו. הוא ביקש מאחי להתקשר בדחיפות לאמא. ואז, כשדמעות זולגות מעיניו, אחז בידו באפרסת הטלפון ואמר לה: "יפה לך, שכחתי לומר לך: את יפה כל כך. יפה כמו ביום שהכרתי אותך."

אני מודה לבורא עולם שזיכני לגדול אצל אבי ואמי היקרים ואני מתגעגע אליהם כל כך...

סיפור עלייתה של משפחת בראון

חוה בראון

התרגשנו מאוד, ובעצם מיד התפטרנו מעבודותינו (הוא לימד מחשבה ורוחניות לבני נוער שלא למדו בבי"ס יהודיים וגם עבד בחנות ספרים ויודאיקה, ואני עבדתי עבור הפדרציה היהודית בקמפוסים, במטרה לחזק את הזהות היהודית והציונית בקרב סטודנטים יהודים), מכרנו מה שלא היה שווה בעינינו לאחסן, ארזנו את המזוודות וטסנו ארצה ללמוד בתכנית אולפן הקיבוץ לשנה.

בדרך מקליפורניה לארץ, ממילא היינו צריכים להשתהות בניו יורק, ולכן ביקרנו לסופ"ש ארוך אצל חברים של חברים בכדי להתרשם מהמקום שהתכוונו כעבור שנה לקרוא לו בית. אני לא אכנס לפרטים, אבל כשהמראנו במטוס מניו יורק לישראל והבטנו למטה, העיר הייתה בעינינו כחות נמלים. בקיצור, התחושה הייתה שלא נחזור. לא שהייתה לנו תכנית אחרת – בכלל, זו הייתה תקופה שלא בדיוק חשבנו בה על תכניות לעתיד – אבל ניו יורק, לא.

כשנחתנו בארץ, התרגשנו מאוד. בעלי נישק את האדמה (שאמנם הייתה מרוצפת) ואני הייתי מלאת ציפיות לחוויות הבאות (וגם מאוד עייפה!). ההסעה לקיבוץ הייתה בחסות התכנית והגענו סוף סוף, אחרי כחודשיים של מעברים, לדירה בת חדר + שירותים בקיבוץ הישן.

אני אחטוף כמה שורות להסביר מה זה אולפן קיבוץ ולמה בחרנו את התכנית. אולפן קיבוץ היא תכנית בה לומדים עברית בבוקר ועובדים בקיבוץ אחר הצהריים. העלות

כשהתחלתי לחשוב על נושא ל"עלי צורים" פתאום עלתה בי התחושה שחזרתי שנתיים אחורה לאולפן העברית בו דרשו מהסטודנטים לכתוב שני חיבורים בשבוע ברמה גבוהה. ב"ה הצלחתי באולפן (הודות לעזרתה של איילת יהודית), אבל אולי עכשיו – כשבאה לי ההזדמנות לכתוב בלי לדאוג לציון – זה יהיה המבחן האמיתי (ובכל מקרה, טוב שיש עורך לשון לתקן שגיאות!). אני לא בטוחה שאצליח לכלול ביטויים גבוהים כמו "עולה בקנה אחד עם" או "על אחת כמה וכמה" בתוך החיבור, אבל אני אשתדל לכתוב סיפור מרתק שלא נשמע יותר מדי מתורגם.

למי שלא מכיר אותנו, שמי חוה ובעלי דניאל (לילדים אתייחס בהמשך). למרות שקשה לנו להיזכר בחיים שלפני הנישואין, אני כן זוכרת איזשהו חג שמחת תורה בבית חב"ד בסן פרנסיסקו (בקליפורניה, ארה"ב), בו פתאום פגשתי צעיר שהיה מוכר לי מהאוניברסיטה בה למדתי. "מה אתה עושה פה?" שאלתי. "אני פה כמעט כל שבת, מה את עושה פה?" "גם אני פה כמעט כל שבת, מוזר שאף פעם לא ראיתי אותך". ומאז, שנינו שהינו את כל (ולא כמעט כל) השבתות ביחד בבית חב"ד עד החתונה.

בעלי למד לימודי יהדות מודרנית לתואר ראשון, והתקבל להמשך ללמוד לתואר שני בישיבה יוניברסיטי בניו יורק – על תנאי, והתנאי הזה שינה לנו את החיים. בתכנית של התואר הראשון לא דרשו מבעלי ללמוד עברית, והתנאי להתקבל לישיבה יוניברסיטי היה שהוא ישלים את הפער. ובאיזה מקום יותר טוב ללמוד עברית מאשר בישראל?

הפעם הראשונה שלנו בגוש. זה היה בקיץ של שנת 2003, ומי שרק הגיע לפה בשנים האחרונות לא יכול לתאר לעצמו כמה היה פה ריק. כשהאוטובוס עלה לנווה דניאל ואלעזר, לא ראינו כלום חוץ מקרוונים! גם בשיבת המבתר (שעכשיו נקראת אחרת) היו רק קרוונים, אבל בכל מקרה, כשפגשתי את בעלי כשיצא מבית המדרש מחייך מאוזן לאוזן, התשובה לשאלה "מה נעשה עכשיו?" הייתה ברורה.

עם זאת התכנית בשיבה הייתה לגמרי ההפך מ – "הכל כלול" של אולפן הקיבוץ! ב"ה ויתרו לנו על שכר הלימודים, אבל עדיין היינו צריכים לשלם על שכר דירה לקרוון, חשמל, מים, וכו', ומעבר לזה לרכוש איכשהו מקרר, תנור (לאפייה וגם לחימום), מיטות ושולחן. לפחות היו ארונות.

אחרי כחצי שנה של מהומה בחיינו כזוג צעיר, אני זוכרת שישבתי על הספה בקרוון הפשוט המרוהט בכל הדברים הבסיסיים שזוג צעיר צריך, והתבוננתי בכל מה שעברנו. היה לי כל כך ברור שבעצם הקב"ה הרים אותנו כמו (להבדיל) אמא חתולה שמרימה את הגורים שלה ממקום מסוכן למקום בטוח בלי שהם מבינים בכלל מה שקורה להם. זו תחושה, או אולי יותר נכון לומר שזו עובדה, שהוכיחה את עצמה שוב ושוב בחיינו, גם בלידות של שלושת ילדינו (יהודה אליאס בן 12, מרים ברכה בת 9, ותהילה רחל בת 6 – הבטחתי להתייחס אליהם) וגם באופן שבו הגענו לראש צורים (ונשאים)... אבל זה לגיליון "עלי צורים" אחר.

הייתה אז רק \$500 לחמישה חודשים, וזה כולל לינה, ארוחות, חשמל, מים, ואם אני זוכרת נכון, גם כמה טיולים. בעצם, תכנית הכל כלול ובזול. בנוסף ליתרון הכלכלי, יש כמה קיבוצים דתיים שמשתתפים בתכנית, והיה לנו מאוד חשוב לחוות את החיים בקהילה דתית.

מי שמכיר את מצבה של הקהילה הדתית בסן פרנסיסקו יודע שאין על מה לדבר, פשוט אין קהילה. אל תבינו אותי לא נכון, יש רבנים, שליחים, אנשי חינוך ובני/בנות שירות שבאמת עושים עבודת קודש בקירוב לבבות. אבל בסופו של דבר, כל מי שמתקרב, עוזב. בין אם ללוס אנג'לס או לנוי יורק או לארץ, אבל עוזבים לחפש קהילה שאפשר להצטרף אליה. יש לנו בדיחה שאנחנו היינו הזוג הצעיר הדתי היחיד שהכרנו בשנה וחצי שגרנו שם, ובאמת רק אחרי כחצי שנה בארץ הבנו כמה זו באמת בדיחה להגיד שהיינו דתיים.

הנקודה של המשיק (כך GOOGLE מתרגם לי את המילה TANGENT) היא שמעבר לעניין של רכישת השפה, ראינו באולפן קיבוץ בקיבוץ דתי הזדמנות לטבול בחיים דתיים טבעיים שלא בתחרות עם החיים הלא יהודיים/דתיים. וואו, כבר כתבתי הרבה ויש עוד הרבה לספר, לכן אני אצטרך לקוות שתפסתם את הרעיון!

לצערנו הרב, מהר מאוד הבנו שהמקום אליו הגענו לא יספק את הציפיות שלנו. חוץ מאשתו של הרב ועוד אישה אחת, אף אישה לא כיסתה את ראשה בשום אופן. ביי"ז בתמוז, כולם אכלו בחדר האוכל כמו בכל יום אחר. הבשר והעוף לא היה גלאת. חשבנו לעצמנו, "בשביל זה באנו לארץ – לרדת ברמת שמירת המצוות?". עכשיו כשאני מסתכלת אחורה, אנחנו מבינים שבדת שלנו, ובמיוחד בארץ, יש רצף מגוון של שמירת מצוות ולמרות שהקיבוץ הספציפי הזה לא היה מתאים לנו ועדיין לא מתאים לנו, בכל מקרה הוא נמצא על הרצף ואנחנו מכבדים את מקומו. אז, כשחשבנו שנהיה בארץ רק שנה, לא היה הגיוני לבזבז חצי שנה בקיבוץ שבעינינו היה "לא כל כך" דתי.

ואם לא ראינו עד עכשיו את היד המכוונת בחיינו, מכאן והלאה הכל השגחה פרטית לחלוטין. קודם כל, עם כל המעברים והלחץ, חליתי בדלקת ריאות לשבוע. כשהחלמתי, שהינו בשבת בעיר העתיקה אצל חברים של חברים, זוג מבוגר, וסיפרנו להם את המצב. במוצ"ש הבעל התקשר להתייעץ עם בחור ישיבה שהכיר, ופתאום הוא הסתכל לרגליים של בעלי ואמר בפלאפון, "כן, הוא עם גרביים מתחת לסנדלים", וכתב מספר טלפון על פתק. הבחור הזה למד בשיבה של הרב ברבנדר והרב ריסקין בגבעת המבתר בין אפרת למגדל עוז, אבל הוא היה בדרך לעבור ללמוד בבת עין. בשיבת המבתר לא הולכים בסנדלים בלי גרביים, אבל בבת עין מותר. לכן, המלצתו הייתה ליצור קשר עם הרב ברבנדר.

למחרת ביקרנו את הרב בביתו במטרסדורף (לא, זו לא עיר מהארי פוטר, זו שכונה בירושלים), והתחברנו מיד. הוא המליץ לנו לבוא להתרשם מהישיבה, וזו הייתה

4 שנים 3 ילדים 2 הורים ו-1 תואר בהנדסה...

דורון ואני קיבלנו החלטה משותפת כי הוא ימשיך לעבוד בשירות הביטחון בירושלים, ומאז בכל יום רביעי או חמישי – תלוי במערכת הלימודים ובסמסטר – דורון נסע לעבודה בירושלים, וחזר אלינו בימי ראשון.

וכך בשנה הראשונה היות ולא היה לי מה לעשות בצפון, בכל שבת (!) נסעתי עם הילדים להורים היקרים שלנו – או בפתח תקווה או לראש צורים. בנוסף לילדינו הקטנים היה לנו גם כלב גולדן ענק (כמו של משפחת סבו) שקראו לו מוקו, והוא בא אתנו בכל פעם באוטו, נסע לו במושב הקדמי וקיווה שיסתיים הסיוט הזה.

דורון נהנה מאוד מאוד מהלימודים, וסייע לסטודנטים ולסטודנטיות שלמדו אתו. פעמים רבות היו בביתנו התכנסויות של לומדי תורתך לשמה – גשרים, מגדלים ושרטוטים, וככה זכינו להכיר את חברנו **איתן טבול** (כן! גם איתן מהנדס!)

מבחינה משפחתית חל שדרוג גדול – לאחר ארבע שנים אינטנסיביות של עבודה קשה בשירות (שאמנם נמשכה גם בסופ"שים) והיעדרויות רבות מהבית, היה כיף לקבל בבוקר אבא נינוח ששותה קפה, מלביש את הילדים ויכול – שומו שמים – לשים אותם במעון, ואפילו מצליח להגיע לארוחות ערב...

לאחר שנה לא קלה בשכונה הנ"ל החלטנו לבדוק אם חוק הדתיים השלובים עובד, ועברנו לשכונה הרבה יותר טובה מבחינתנו – נוה שאנן, לדירה גדולה אבל אבל אבל – קומה רביעית בלי מעלית עם 60 מדרגות!

חמש דקות מהבית היה מרכז רמב"ם, מתחם עם המון בתי כנסת ומניינים (צעירים, בני עקיבא, צעירים לשעבר, זקנים לעתיד, ספרדים, דתיים לשעבר, ועוד, והמכיר יבין...), מתנ"ס, גן שעשועים, וכן, המון אנשים שנראו כמונו, שמרו שבת, דיברו עברית וחלקם כמו בקיבוץ אמת – גם היו קצת סנובים...

ההסתגלות הפעם הייתה קלה יותר בזכות שכנים נהדרים שגרו מה שנקרא "דלת ליד דלת" – הם היו בגיל ההורים שלנו, אימצו ואירחו אותי בשבתות כאשר דורון נעדר מן הבית, עזרו לי רבות עם הילדים ולא נתנו לי להרגיש לבד.

אחת החוויות הקשות מתקופה זו, הייתה הרצחו של **צחי ששון** ז"ל. את צחי ואוסי הכרנו כאשר רק הגיעו לראש צורים, וגם כן היו זוג צעיר עם שני בנים חמודים, והיינו בקשר כאשר מדי פעם באנו לבקר.

כאשר דורון ואני נישאנו, לדורון היו שתי מטרות להגשים – האחת לעבוד במערכת הביטחון, ואותה הוא הגשים מיד עם נישואינו, והמטרה השנייה הייתה לימודים גבוהים בתחום ההנדסה.

ואכן לאחר ארבע שנות נישואין, ואנו בני 28, עם ילדינו דאז נוה שהיה בן שנתיים וחצי, ודורון שהיה בן חצי שנה בלבד, עברנו לצפון הארץ – לחיפה להתחיל פרק שני בחיינו. את פרק הלימודים בטכניון. עד אז גרנו בדירה קטנה בראש צורים (היום דירת יובל והדס ויסמן), ונעזרנו המון בהורינו משני הצדדים.

לא דומים חיהם של סטודנטים בודדים או אפילו זוג, שמחליטים החלטה כזו, לחייה של משפחה אשר צריכה לעזוב קהילה ועבודה, לשנות הרגלים, אורח חיים, צורת מגורים ואופן התנהלות...

עזבנו בלב כבד את המשפחה ואת ראש צורים, והבטחנו לעצמנו לחזור.

ההלם הראשון שלנו היה בשכונת המגורים בה בחרנו לשכור דירה (הדירות המעטות שהיו מתאימות בטכניון למשפחות, נתפסו על ידי משפחות "ותיקות" בשנה השלישית ומעלה, ומה שהציעו לנו הייתה דירת חדר וחצי פיצית).

היות והימים ימי תחילת האינטרנט (1999) את הדירה מצאנו דרך העיתון, והפרמטר היחיד היה קרבה לטכניון, שלא נצטרך לנסוע או ללכת מרחקים.

אמנם דורון שהמיר את הרכב המשפחתי באופניים, נהנה לנסוע בעלייה מדי בוקר מהבית ללימודים, אבל אני סבלתי... ולמה? עיר המגורים שלנו הייתה בכלל נשר – אז עיירת פיתוח עלובה ביותר, בשוליים המזרחיים של חיפה, הנוף ממרפסתנו כלל את עשרות הארובות ומפעלי הכימיקלים של המפרץ.

ברחוב שלנו השפה השלטת הייתה רוסית, ובמכולת ליד הבניין מכרו לחם רוסי שחור וכבד לצד גבינות ונקניקים בלתי מזוהים... ברחוב כמעט ולא גרו משפחות צעירות, אלא עולים מבוגרים וסטודנטים. לא הכרנו נפש חיה, בית הכנסת נמצא לאחר חיפושים ממושכים אי שם בסבך הרחובות, גני שעשועים מסכנים ואפס חברים פשוט הפכו אותנו ממש ל"עולים חדשים" בארצנו. לפחות עברית ידענו כבר...

לדואגים אני חייבת לציין כי מאז שעזבנו העיירה נשר התפתחה יפה מאוד, נוספו לה שכונות רבות כדוגמת "מורדות האוניברסיטה", קניונים ומרכזי קניות לרוב, וגם פארק נשר המקסים עם הגשרים התלולים.

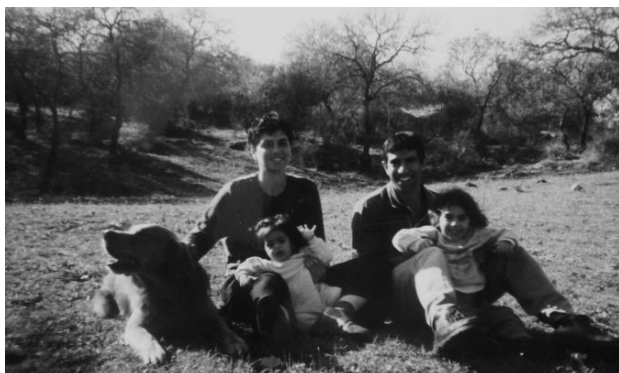
השנים השלישית והרביעית ללימודים מבחינתי ומבחינת הילדים כבר היו הרבה יותר קלות וכיפיות. התרגלנו לאטנו לעיר, למדרגות, לאוטובוסים מחוץ לחלון – כולל בשבת... קנינו ירקות בשוק העירוני, בגדים בשכונת הדר, קלטות וידאו מזויפות בעיר התחתית, ורהיטי יד שנייה **מצוינים** בשוק הפשפשים של חיפה, ותאמינו לי שזה לא היה טרנד אופנתי, סתם מטעמי חסכנות...

טיילנו לגנים הבהאים, הצטלמנו (פיתחנו תמונות וככה יש לנו זיכרונות), וזכינו ל"חתוך את הסרט" לקניון הכי גדול – דאז – במזרח התיכון שהיה חמש דקות נסיעה מהבית שלנו – "הגראנד קניון"... וכמובן גם עשינו קניות "במפרץ", הלא הוא אזור הקניות העצום המשתרע מחיפה ועד הקריות. כן, גם סתמנו את האף בדרך...

בקיץ מצאנו חוף ים שהתאהבנו בו – ועד עצם היום הזה, בכל ביקור בחיפה, אנחנו נהנים להגיע אליו (שם יימסר בפרטי). הכרנו חברים מכל מיני סוגים – דתיים וחילוניים, צעירים וזקנים, עולים חדשים וישנים, אירחנו והתארחנו. בתור משפחת סטודנט קיבלנו מנוי בזיל הזול לברכה השווה ולמרכז הספורט בקמפוס, ובילינו שם בקיץ יותר מאשר בבית...

טיילנו רבות באזור הכרמל, הכרנו את דליית אל כרמל ועוספיה, מספר פעמים נסענו בימי שישי לנחל השופט שאז עוד היה סתם נחל חמוד וזורם, ולא ערך בויקיפדיה. נסענו לעכו ונהריה, קרית טבעון ויקנעם, וגילינו כי נחל נעמן הוא לצערנו גם לא של משפחתנו וגם מזוהם בשפכים...

ובכלל הכיף הכי גדול בלגור בצפון זה שאתה כבר בצפון, והכנרת היא במרחק שעה וחצי ולא שלוש...

בטיול לשמורת אלוני אבא

בנוסף לכך, דורון הצליח לעבור ולעבוד יותר שעות באזור השומרון והצפון, ופחות באזור ירושלים.

כך גם נשארנו שבתות רבות בביתנו, ונסענו לביקורים פעם בחודש, ולא כל שבוע כמו בשנים הראשונות. למיטב זכרוני אולי אפילו נשארנו לחגים...

דורון כמו שציינתי אהב ללמוד גם כי הוא חנון (סתם...) וגם כי הוא הצליח בתחום, הוא זכה מדי פעם במלגות קטנות, ובסיוע של מענקים חד פעמיים פה ושם.

לקראת סיום הלימודים ניסיתי "לשכנע" את דורון שימשיך לתואר שני, ונשאר עוד קצת "חיפאים".

הטלפון לעת ערב מאבא, ועם התמונות בטלוויזיה, ולאחר מכן ההודעה הרשמית שזהו צחי חברנו – היו קשים ממש, וממרחק הכאב גדול ואין קהילה ללכת אליה לתמוך ולהיתמך. לצערנו לא יכולנו אז להגיע להלוויה, ולאחר יומיים הגעתי לעיר ופתאום ראיתי את התמונות בעיתון מהלוויה בגן הטרקטור, ופשוט עמדתי באמצע הרחוב... בבכי נורא.

בתקופה הקשה הזו, השתוללה האינתיפאדה הנוראית והרצחנית, וכל ביקור לווה בחששות גדולים, ופחד מירי בכבישים. ואילו בחיפה הרגשנו כאילו זאת ארץ אחרת, כאשר אני מחוברת לטלפונים, חרדות ועדכונים על כל פיגוע, ושם עולם כמנהגו נוהג. הכל צוהל עליו ורגיל.

למרבה הצער גם בן השכונה שהתגורר באחד הישובים ביו"ש, נרצח אז בפיגוע ולאחר מכן הפיגועים במסעדות מצה ומקסים, גרמו לחיפאים להבין שהם "חלק" מהארץ...

בסוף אותה שנה קשה נולדה יתב שלנו, וכדי לחסוך נסיעות וביקורים נסענו כולנו לראש צורים לחודשי החופש, אז היו דירות פנויות בשפע, וגרנו בדירה ששייכת כיום לבית הספר, עד ללידה.

סבא דוד בביקור חיפאי עם יתב

כמה מילים על הטכניון – למרות הלימודים הקשים והתובעניים, המוסד היה "מפנק" מבחינות רבות. אגודת הסטודנטים הייתה מקום עבודה של ממש ללא מעט אנשים, שארגנו לסטודנטים כספים ומלגות בסכומים שלא יתוארו. מבחינה תרבותית היו חוגים מצוינים, הופעות ושפע של בילויים, אם הייתה לך שעה פנויה...

סניף הבנק בתוך הקמפוס נתן תנאים שווים והלוואות לסטודנטים, ולסטודנטים שיצאו למילואים (למבצע חומת מגן) ניתן סיוע צמוד.

בפקולטה של דורון (הנדסה אזרחית), כל סטודנט קיבל את כל החומר מרוכז בדיסק – אז זה היה חידוש מטורף!

בטכניון היה בית כנסת גדול ופעיל ורב הטכניון אז היה הרב אליהו זייני שבמשרדו עבדתי. הרב זייני היה דוקטור למתמטיקה ומרצה בפקולטה. הרב הצליח לאסוף סביבו קהילה גדולה ובזכותו עלו רבים מצרפת לישראל והתיישבו בחיפה. לאחר פרישתו הוא הקים את ישיבת "אור וישועה" בנוה שאנן, ישיבה גבוהה וישיבת הסדר שמוציאה תחת ידה חיבורים תורניים לרוב.

דורון סירב מכיוון שהוא אהב פחות ממני את ההרפתקה החיפאית – מבחינתו זה היה אמצעי ולא מטרה. וגם נזהר כבד עמד לעלות לכיתה א', והיה חשוב שיתחיל את לימודיו בבי"ס ראשית שאז הוקם.

היות והמעבר מהעיר הגדולה והסואנת היישר לקיבוץ הקטנטן (שנת 2003, אני מזכירה...) היה לי קצת קשה, החלטנו על נחיתת ביניים באפרת. ובשנת 2005 כאשר אפשרו את "זכות השיבה" והבנייה, חזרנו לראש צורים, ואז גם נולדה עדי שלנו. כך שבחודש אב שעבר ציינו 11 שנים לחזרתנו ליישוב.

לסיכום – אם בתחילת ארבע השנים המדוברות כאן, הייתי בתחושה של "שרק יגמר כבר הסיוט הזה", אחרי השנה

ברכות לבני המצווה:

- ❖ **דביר שינדלר** ולהורים **שירה וגדעון**.
- ❖ **צור כהן** ולהורים **לביאה ומוטי**.
- ❖ **נדב סקמסקי** ולהורים **שרה ויוני**.

מזל טוב **לאסתר קרנץ** עם הולדת שתי נכדות נוספות, **ראשית**, בת ליהודה ויעל קרנץ, ואורטל, בת לרחל ואיתן לשם.

מזל טוב להולדת הבנות:

- ❖ **ללירז ואברהם ברנשטיין** עם הולדת הבת, **רזיה**, ולסבא ולסבתא **אפי ואתי ציון**.
- ❖ **לציונה ואלישע קסנר** עם הולדת הבת, **מיטב**.
- ❖ **לפזית וצבי אפשטיין** עם הולדת הבת, **גפן רָלָה**.
- ❖ **למיכל ודוד קרנץ** עם הולדת הבת, **יערה**, ולסבתא **אסתר קרנץ**.
- ❖ **לנגה וטל גנצבי** עם הולדת הבת, **בארי מרים**.
- ❖ **לטליה ומתן ריבקין** עם הולדת הבת.

רמה אהרונ

שמות הרחובות החדשים

ואת הרחוב העולה בית ה' אל בית התפילה קראו **מעלה החושן** המוביל את כולם אל דרך התורה ואהבת ה'. ומעלה קטן עשו להם ושמנו **מעלה גרניט** שהיא אבן חזקה כקשר החזק שלנו לארצנו ואחיותנו בה, וכלבם וריאותיהם החזקים של העולים במעלה זה עם עגלות התינוקות יום ועם סלי הקניות. וילכו ברחובותיהם צעירים וזקנים וייהנו מזיו השלטים היפים (ומהאפשרות למצוא את **המרכול** בקלות), ושלא יישמע קול אמבולנס מחפש ברחובותינו אלא ללידות ולבשורות טובות, אמן.

שנה טובה מוועדת הרחובות שפורשת לפנסיה.

ויקרא שמם בישראל...

ובימים ההם (פעמיים למען האמת) בחרו רוב בני המקום את האבנים לשמות רחובותיהם. ויקראו את הרחוב הראשי בכניסה ליישוב: **צור** שהוא שם המקום, שנאמר חן המקום על יושביו ושם המקום על רחובותיו. ואת הרחוב הגדול המסתעף ממנו לימין קראו **חלמיש** שכצור חרו אותו המקרא וצררם יחד במים ודבש "הַחֶפְכִּי הַצֹּר אֲגַם מִיָּם חֶלְמִישׁ לְמַעַן מִיָּם", וכן – "וַיִּנְקְהוּ דָּבֶשׁ מִסְּלַע וְשָׁמֶן מִחֶלְמִישׁ צֹר". ואת רחובותיהם שרגו באבני החושן המסמלות את אחדות ישראל על גווניו היושב לשבטיו על לבו של הכהן הגדול: **אודם**, **ספיר**, **יהלום**, **שהם ולשם**.

"שם-יינג"

ואולי בעזרת השם בפורים, ביום העצמאות ובשבת ארגון יהיה נושא חדש לצחוק עליו במקום על הזבובים, ואולי אנחנו מרגישים קצת יותר טוב עם עצמנו על שגם ביישוב שלנו, כמו בכל יישוב אחר, יש שמות לרחובות ואנחנו, ברוך השם, כמו כולם הצטרפנו לציוויליזציה! אפשר למקם את עצמנו בוויז! אבל מעבר לזה? זה בדיוק אותו יישוב שהיה ללא השמות. או כך לפחות אני מקווה, כי שמות יכולים להבדיל, לחלק ולהפריד ואנחנו עדיין יישוב לא גדול מאוד בשביל זה.

אני כבר שומעת את חובבי הנוסטלגיה ביישובנו:

"אח, אתם זוכרים שפעם לא היו שמות לרחובות? היו זמנים! (אנחה ארוכה)".

אז הגעתי למסקנה שבעצם השם-יינג הוא רשמי בלבד. שם על הנייר, בשביל ה'תעודות זהות', או כמו שם שני, שלא משתמשים בו בדרך כלל חוץ מאימהות שמשתמשות בו כדי לשוות תקיפות לקולן – "הרחוב הישן-שלהשכונה-החדשה-אודם תראה איך אתה נראה!! למה אתה לא יכול להראות כמו השכן, רחוב השלושים ושתיים?".

ושמות כמו שמות, נוטים ממילא להתקצר ולהפוך לכינויים חביבים או פחות חביבים עד שהקשר לשם המקורי קלוש ביותר. למשל רחוב אודמוש, אודי, דודי, דמדם, ליפי (קיצור של ליפסטיק – אודם בלעז).

אז מי צריך שמות? כן, כן, אני מכירה את האמירה "טוב שם משמן טוב" אבל אם תשאלו כל מי שעשה אי פעם דיאטה וגם את מי שלא, הם בוודאי יגידו לכם, שכל דבר טוב יותר משמן, ובטח שם כי בשם אין בכלל קלוריות. אז בבקשה לא לנפנף לי בפתגם הזה (תשמרו את כוחות הנפנוף לטכנאי).

למען האמת אני חושבת שיש משהו בעולם המהיר והמידי שלנו, שגורם לי לפעמים לרצות בפינה קטנה של אנונימיות.

ונסיים בהתחלה של בדיחה:

היה פעם רחוב אחד, לא חשוב השם...

הבהרה: זהו טור סאטירי, אין בכתובת הדברים כוונה לפגוע באיש או אישה, ברחוב כלשהו או בשם כלשהו או בוועדת השמות, שעשו עבודה חשובה לטובת כלנו.

בוקר אחד יצאתי מהבית שלי ולהפתעתי גיליתי שאני גרה ברחוב אודם.

טוב, ידעתי שהולכים לעשות פה "שם-יינג" לרחובות, אבל זאת בהחלט הייתה הפתעה.

אפילו נרשמה אצלי התרגשות מסוימת,

צילמתי את השלט ורצתי לכתוב פוסט בפייסבוק, שהנה סוף-סוף אני גרה ברחוב שאינו אנונימי. אנונימי זה פאסה, היום כולם רוצים להיות בעלי שם, לכולם יש סטטוס ופרופיל ובין אם זה פרופיל פוטוגני או לא, הוא מרוח על ה"קיר" ושכולם יראו. וכשאני אומרת כולם אני מתכוונת גם לעצמי. אז רחוב אודם – נעים מאוד וברוך הבא לשכונה.

באותו בוקר הסקרנות דחפה אותי לבדוק את שאר שמות הרחובות וגיליתי את רחוב ספיר, חלמיש, צור, לשם ומעלה גרניט ואת רחובות לול עליון ורפת, שהאמת היא שעד שנתקלתי בשני הרחובות האלה, הייתי בטוחה שהמכנה המשותף לכל השמות הוא סוגים של אבנים.

בכל אופן האנונימיות הגיעה אל קצה, לא עוד הסברי הכוונה מייגעים לטכנאים ומובילים למיניהם.

רק שעדיין אין מספרים לבתים, אז כדאי לחכות על המדרכה ליד הבית ולנפנף בידים. טוב, אז זה לא לגמרי פוטר אותנו מהכוונה, אבל מה שבטוח, לנופף בידים זה יותר קל מלהסביר במילים.

כך לפחות חשבתי עד שהייתי צריכה להסביר לאיזה מוביל איפה אני גרה, ולמרות שמות הרחובות מצאתי את עצמי מדקלמת שוב את ההסבר המייגע, ומה שעשה השם זה בסך הכל לגרום לי להוסיף את המילים "ברחוב אודם תפנה שמאלה", וכמובן שיצאתי החוצה לנפנף בידים.

אז תושבי ראש צורים – כנראה שזה לא כזה הבדל גדול עם שם או בלי שם (מספרי בתים ותיבות דואר ליד הבית יהיו כבר "שם דברי").

מהם בכל זאת היתרונות של השם-יינג? חייבים להיות יתרונות, לא? אז היישוב באמת נראה פתאום קצת אחרת עם השלטים המסוגגנים בכל מפגש רחובות. ובימים הראשונים זה היה מרגש וחדש, אבל כמו כל דבר חדש גם השלטים מתיישנים להם והופכים לרגילים בנוף הלא אנושי (בכל זאת מדובר באבנים).

No Worries, Mates!¹

הגילאים ובאותו מגדר בדיוק כמו הילדים שלנו (מי היה מאמין...?).

אנחנו מטיילים בימי ראשון ובשאר הימים גם נהנים. חנן מנתח עם אחד ממנתחי האוזניים ובסיס הגולגולת הטובים בעולם וחוזר כל יום "בעננים". הוא מתמקצע, בין היתר, בניתוחי שתל שבלול, אחד מפלאי הרפואה המודרנית. גם אני מתפתחת מבחינה מקצועית. כותבת פרויקט למוזיאון השואה בושינגטון, משתתפת בכנסים ובהרצאות ומכירה מחקרים וחוקרים בתחומי. כולנו לומדים ונהנים כל יום מחוויות חדשות, מלימוד מילים וביטויים באנגלית ומהיכרות עם אנשים שלא הייתה לנו בארץ הזדמנות לפגוש כמותם. למשל, יצא לנו לאכול פלאפל ליד משפחה לבנונית. שתי המשפחות אוכלות אוכל ים תיכוני אבל במרחב המקורי שלנו לשבת אלה לצד אלה זה תרחיש דמיוני. כמו כן, יצא לנו לאכול פיצה ליד משפחה מחסידות סאטמר. שתי המשפחות אוכלות כשר אבל במרחב המקורי שלנו, בארץ הקודש, לכל אחד מהציבורים הכשרים ומקומות בילוי משל עצמו. בטח יש איזו אמרה ארמית או חסידית על זה. כשאתה רחוק, אתה מגלה את השכן הקרוב.

ביום הכיפורים התפללנו נעילה בבית חב"ד לתרמילאים שנמצא ממש ברחוב שלנו. במסגרת ההכרזות העוצמתיות ששואגים בסוף התפילה, החזן מהזרם המשיחי של חב"ד צעק שלוש פעמים "יחי אדוננו מורנו ורבנו המלך המשיח לעולמי עד".

ואם כבר אנחנו מדברים על חב"ד, בחרנו לשלוח את כל ילדינו למוסדות החינוך של החסידות הזו.

התרשמנו עמוקות מהכנסת האורחים ומאהבת ישראל הכנה והעמוקה שהמחנכים החב"דניקים מקרינים. קיבלו אותנו ואת ילדינו בחום ובפתיחות אמתית ואנחנו נהנים מכל רגע בבית הספר ובגן של יהלי.

הילדים השתלבו במהירות מרשימה. כל יום הם מבינים בכיתה יותר. כששאלתי אותם אתמול אם הם היו עולים היום על טיסה בחזרה הביתה לישראל, הם ענו פה אחד שלא. עוד לא. זה אומר המון, לדעתי. הם מרגישים שהם לומדים, ומעריכים את החוויה הייחודית שהם זוכים לה פה.

את ההשתלבות המהירה שלהם כאן הם זוקפים לזכות החינוך שהם זכו לו בגוש ובמיוחד בבית ספר "ראשית". בשיחה סגורה ביניהם הם ניתחו את העניין והגיעו למסקנה שהרגילו אותם לחיים של פתיחות מחשבתית

קראתי ב"עלי צורים" האחרון את טורה המרתק של **נעמה ויסמן** על שליחות משפחה בקוסטה ריקה. התרגשתי והתפעלתי ובעיקר הבנתי כמה הגולה האוסטרלית שאנחנו מתגוררים בה שונה ומאוד לא דוויה. בשתי מילים: אנחנו מפונקים. קהילת מלבורן היא אחת הקהילות הכי חזקות בעולם, הן מבחינה יהודית והן מבחינה ציונית. בעיר גרים כ-60,000 יהודים אשר רובם מרוכזים באזור שלנו (קופילד). אני באופן אישי עוד לא ראיתי גוי. יש כאן 10 (!) בתי ספר יהודיים, 42 מניינים בכל שבת, סניף בני עקיבא הגדול ביותר מחוץ לישראל ומסעדות כשרות מכל הסוגים. ניתן להשיג כאן את כל האוכל הכשר במגוון חנויות. הסופרמרקט בשכונה מכונה על ידי "רמי לוי". הוא עורך מבצעים לפי החגים היהודיים. מוכר בהנחה גביונות בתשעת הימים, עוגות דבש החל מא' באלול ומפרסם שלטי "גמר חתימה טובה" בערב יום כיפור. בשבתות התנועה דלילה באופן משמעותי ו... הרמזורים להולכי הרגל עובדים על שעון שבת!

אפשר להיות כאן חב"דניק, בונדיסט, בחור ישיבה ליטאי חסידי או גושניק. מודרך אורתודוכס שמרני או מתפלל במניין שווייני "שירה חדשה". בקיצור, כל חוויה יהודית העולה על הדעת. שיעורים מסביב לשעון, בית מדרש לגברים, בית מדרש לנשים, בנות שירות ובחורי הסדר, שליחים מהארץ... בחודש הראשון שהיינו כאן כבר ביקרו פה הרב ישראל מאיר לאו והרב י"צ רימון שליט"א. מודעות הפרסומת ברחוב הן התרמות לבית החולים "שערי צדק" (תרמנו במשרד). הבנתם. "ירושלים דמלבורן".

מה שמדהים הוא שלמרות שלא חסר פה דבר מבחינה יהודית (חוץ מעיתון "מקור ראשון" מודפס) מדובר בקהילה ציונית שרבים מחבריה, בוודאי הצעירים, עולים ארצה. זו תוצאה של חינוך ערכי ושל עבודה קשה של שליחים לאורך כל השנים.

בקיצור, לנו אין פה הרבה מה לתרום. המקומיים ידחפו אותנו למטוס לישראל, ולא להפך... ☺

טפו טפו טפו אנחנו נהנים מכל שנייה. בעזרת השגחה פרטית דה'לוקס אנחנו גרים בבית גדול ומפנק של משפחה שעלתה ארצה (לאלון שבות!). יש לנו שני מטבחים (בשרי וחלבי), 3 תנורים (חלבי, בשרי ופרווה), שני מדיחים, סוכה וכל מה שצריך. הבית היה מרוהט כך שכמעט לא היה לנו מה לקנות. ממש קרוב אלינו גרים חברים שלנו מירושלים שיש להם ילדים באותם

¹ מילולית: "אין דאגות, חברים". אמרה שגורה באוסטרליה כשרוצים לומר "אין בעד מה"/"אל תדאגו. לענייננו: תפיסת עולם.

לצד אחרים ושונים ובסופו של דבר הם הגיעו לכאן מוכנים לחוויה.

הצמחים ובעלי החיים כאן ייחודיים ומשונים ביותר. קשה לראות פה חתולים (לא נורא) אבל יש פה למשל אכידנה, קיפודן נמלים, שזה מעין קיפוד המטיל ביצים(!) בעל מקור חד, או פלטיפוס שזה ברווזון ארסי, שגם הוא יונק המטיל ביצים, בעל זנב ארוך כמו של שועל. לא סתם יש פה עיר הנקראת "דרווין". הייתה לחוקר האבולוציה מעבדה גדולה באזור הזה של העולם.

אנחנו נהנים מהארץ השטוחה מבחינה טופוגרפית, מהקרבה לים, מהנופים המשגעים, מהאנשים האדיבים והמנומסים, מהתחבורה הציבורית המצוינת, מהאנונימיות, מהרוגע המוחלט, מהימים שהתפנו מכך שאין לילדים

כינים. אנחנו נהנים מהאורור מהשגרה, מהטרור ומהלחץ. נהנים מזמן האיכות המשפחתי, מהעובדה שחנן נמצא הרבה יותר בבית.

בעזרת האינטרנט, הווטסאפ, הפייסבוק, גליצ' ופורום ראש צורים אנחנו מעודכנים כל הזמן בכל מה שקורה בארץ. שוכחים לפעמים שיש בינינו 14,000 ק"מ.

מה שמזכיר לנו שאנחנו רחוקים זה שהכל פה הפוך מהארץ. הנהיגה בצד שמאל. היום – לילה והלילה – יום, הקיץ בחורף והחורף בקיץ (זה משונה בעיקר בחגים המלווים תדיר בריח ובאווירה מיוחדת. תשעה באב בגשם זלעפות? חנוכה בשיא הקיץ?) הירח זורח הפוך.

אנחנו מתגעגעים לקיץ. כבר כמעט שנה (להוציא כחודש וחצי) אנחנו בחורף מתמשך. אנחנו מתגעגעים לבנים שלנו, יאיר שאולי ונועם אבלמן. אנחנו מתגעגעים לפנים היפות שלכם, אחים ואחיות שלנו, מאחלים לכם שנה טובה ומתוקה ומקווים שניפגש בשמחה בשנה הבאה.

נשמח להיות בקשר: michshaul@gmail.com או במספר הישראלי: 03-3724137

שלכם,

מיכל, ומצטרפים ומוסרים ד"ש: חנן, רימון, נועם, אדוה ויהלי שאול.

יאיר שאול

לבד בארץ

אם היו אומרים לי בעבר את המשפט: "ראש צורים משפחה אחת גדולה" הייתי ישר חושב שאותו אדם ראה יותר מדי סרטים.

עכשיו אני מבין באמת את המשפט. ברוך ה' אין כמעט אדם שלא שאל מה אתי, אם יש לי איפה לישון או לאכול... וכמובן **משפחת לחמי**, המשפחה המאמצת של השבת שלנו.

אמא שלי אמרה פעם: "בחיים אבל בחיים לא הייתי מוותרת על שנת צהריים בשבת לטובת מתבגרים מרעשים..."

אני מסכים עם כל מילה...

לכן זו הזדמנות להגיד תודה רבה למשפחת לחמי ולכל אנשי ראש צורים.

חלק מתושבי ראש צורים לא כל כך הבינו למה הכותב נשאר לבד בארץ בלי משפחה ומפסיד את "אוסטרליה", זה לא נכון להגיד שאני מפסיד את "אוסטרליה", אני מצטרף אליהם בעוד חודשיים...

כמעט אין אחד שלא שאל אותי למה עשיתי זאת.

אז אספר את האמת:

אני לומד בישיבת מקור חיים, אם אפסיד שנה בישיבה זה יכול להוביל להשלכות לימודיות וחברתיות. בעצם זה לא כל כך נורא להישאר בארץ לחמישה חודשים, מכיוון ש –

א. אני בפנימייה.

ב. האנשים בראש צורים.

ציונה טבול

יצירת אפשרות להקטנת מימדיהן, וכפועל יוצא מכך, הקטנת עלויות ההקמה והאחזקה.
סיבה נוספת, ולא פחות חשובה, היא תרומת הנגר לשמירת הנוף, מניעת סחף, מניעת זיהום באמצעות תפיסת מי הנגר בסמוך להיווצרותם עוד לפני שהם מספיקים להזדהם, השקיה באזורים מדבריים, שימור מים להזרמה לאפיקי נחלים, והזרמה לשלוליות חורף... הכוונה אינה למנוע זרימה מוחלטת של הנחלים לים, שכן בזרימה זו יש תועלת אקולוגית רבה, אלא לסחור חלק מהמים, ולעשות בהם שימוש מיטבי... המסקנה המתבקשת היא שניתן באמצעים שונים, חלקם פשוטים שאינם מחייבים השקעות מיוחדות, לצמצם את השפעות העיור, על-ידי ההיית הנגר העילי, אגירתו והחדרתו.
(דליה טל, גלובס)

נסה לנתח את המצב:

הגשמים יורדים באזורים שונים, בכמות ובעוצמה שונות על פני זמן משתנה. הגשמים יורדים על קרקע שונה בכל אזור מבחינת סוג הקרקע והטופוגרפיה. נתונים אלו משפיעים על אפשרות חלחול המים למי התהום והתאדות המים.

בשלב מסוים אנחנו נכנסים לתמונה – יש לנו אפשרות לבחור ולשלוט בתכניות הבינוי, במערכות הדרכים, (כבישים, שבילים), בהשארות שטחים פתוחים, ובחומרי התשתית והכיסוי.

אנחנו כפרטים וכקהילה יכולים לדוגמא לשים לב לבחירת חומרי הכיסוי – אספלט, בטון, דשא סינטטי, או לחלופין – רסק עץ, אדמה, צמחייה, עלים, אבנים וסלעים.

לאמיר יחיאלי, אקולוג ירושלמי, יש פתרון נוסף: אגירת מי גשמים.

מדובר במערכת פשוטה למדי, שמבוססת על תפיסה יעילה של המים שניתכים על הגגות לתוך מרזבים. המרזבים מוליכים את המים לשרשרת של מכלים, בתוכם הם עוברים סינון ויוצאים מהצד השני נקיים ומוכנים לשימוש. בבתי ספר, הם משמשים בעיקר להדחה בשירותים או להשקיית נוי. בבתי פרטיים אפשר להוסיף מערכת טיהור שהופכת אותם ראויים לשתיה.

(אביב לביא, לא עוצר בירוק, nrg)

לברכה ולא לקללה. אמון:

א-ל חי יפתח אוצרות שמים. ישב רוחו יגלו מים: אנא הורידם לאורה. לברכה. לגילה. לדיצה. להוד. לועד טוב. לזמרה. לחיים טובים. לטובה. לישועה. לפנקסה ולכלכלה. כמו שאתה הוא ה' א-ל-הינו רב להושיע. משיב הרוח ומוריד הגשם לברכה: (תיקון הגשם לשמיני עצרת)

גשם.

מתארגנים. מגפיים, מעיל, מטרייה.

יוצאים החוצה.

ממטרים של מים.

נחלים של מים.

ברכה.

המים זורמים ממעלה הרחוב לכיווננו. לאן הם זורמים?

מעקב מהיר אחר זרימת המים מובילה את המבט אל... תעלות הניקוז.

לאן המים זורמים מכאן? אולי אל מעבר לבתים – לוואדי, אולי היישר אל הביוב.

מהר, מהר. תוצאו סירים וקערות, אולי נצליח להציל חלק מהמים. אפילו חלק קטן.

גשמי ברכה.

האם בידינו הכלים לקבל את כל השפע היורד אלינו?

כ-60% ממי הגשמים שיוורדים מתאדים, בעוד כחמישית מהם מגיעים לים או לביוב, מבלי שניתן למצוא להם שימוש. רק 20% ממי הגשמים, במצב הרגיל, יגיעו בסופו של יום לברזים של התושבים השונים.

(איסוף מי גשמים, המרכז לאיכות הסביבה,

www.ecowave.org.il)

אנחנו יודעים שחבל על כל טיפה ושחשוב מאד לחסוך במים. אך האם זה כל מה שניתן לעשות?

באוקטובר 2004 פירסם משרד השיכון, בשיתוף משרד

החקלאות ומשרד הפנים, מדריך לתכנון ובנייה משמרת נגר עילי. המדריך מפרט את האפשרויות השונות לניצול הנגר העילי (גשם, שלג, טל), כך שגם הוא יצטרף למאגרי המים ולא יזרום לים.

כותבי החוברת מסבירים שלניצול הנגר מטרות חשובות. לדוגמא, הקטנת כמות המים המגיעה למערכות הניקוז העירוניות והאזוריות, ועלידי כך

רחלי אבלמן

ביקשנו ממשפחות בראש צורים לענות בקלילות על כמה שאלות היכרות, והתוצאה לפניכם.

משפחת שוימר

היא

הדס לבית יגר,
בת 40.
גדלה בפתח תקווה,
בת שבט עמישב
בסניף מלב"ס,
עובדת בתכנית הילה
בגוש עציון.

הוא

אוהד, בן 40. גדל
ברמת גן, בן שבט
עמישב בסניף רמת
חן,
עובד ב"סיסקו"
ירושלים.

ילדים זה שמחה
יונתן (13), אלדר (11), רונייה (8), מיה (6)

מיקום ביישוב:
ב-32, רחוב חלמיש

גרנו בעבר:
בפתח תקווה, במודיעין וב-2 דירות שכירות בראש צורים.

"מה הייתה השאלה?"

1. מה היה הגורם המרכזי להחלטה לגור בר"צ?
כמו רבים ביישוב, חיפשנו לצאת מהניכור של העיר הגדולה ולחיות חיי קהילה עם אנשים טובים...
2. מה המקום האהוב עליכם בראש צורים (מחוץ לבית)?
המרפסת שלנו שצופה אל דרך האבות. תמיד נעים שם והנוף – חבל על הזמן...
3. מה הסרט האחרון שראיתם ואהבתם, ומה הפך אותו לכזה?
"מיתה טובה" – סרט ישראלי המדבר על נושא הזקנה והמתות החסד מנקודת מבט קצת אחרת... מרגש, מצחיק ומעורר מחשבה... מומלץ!
4. יומן ממוחשב או יומן נייר? אוהד: ממוחשב, הדס: נייר.
5. ספר או סרט? גם וגם.
6. מה עדיף למצוא בבית, ג'וקים או עכברים?
הדס: זה לא משנה, בשני המקרים אני קוראת לאוהד.
7. סטייק או לזניה? אוהד: סטייק. הדס: לזניה (שואפת להיות צמחונית).
8. קרוז באוניית פאר או טרק באלפים? אלפים אבל בלי הטרק.
9. דבר שלא הייתם רוצים שאנשי ראש צורים ידעו עליכם...
אנחנו מתוכננים מדי, אם תנסו להזמין אותנו לארוחת שבת בחמישי בערב נתבאס כי כבר סיימנו לבשל ☺

משפחת שוסהיים

היא

שרית לבית שוורץ,
בת 45.
גדלה בפתח תקווה,
בת שבט החלוץ
בסניף מלב"ס,
עובדת כמרצה
במכללת הרצוג
ובקליניקה פרטית.

אוהבת:
את המשפחה,
ללמוד ולהתנסות.

הוא

דרור, בן 47.
גדל בירושלים,
בן שבט אחוה
בסניף קרית
משה,
עובד במשרד
עו"ד
בירושלים
וכפרמדיק.

אוהב:
לעזור
לאנשים.

ילדים זה שמחה

עמית זאב (25 נשוי לחנה, הורים לרעיה ותמר), לביא (24 נשוי להלל), אביטל (23), אילת (20), אלדד יהודה (18), אפרת (14).

מיקום ביישוב:
ר"ח האודם בשכונה החדשה.

גרנו בעבר:
בירושלים ובאלון שבות.

"מה הייתה השאלה?"

דרור – העלייה של הוריי לארץ מארגנטינה בשנת 1963. שרית – מתפללת לנכוח בהרבה שמחות בעתיד.

6. יומן ממוחשב או יומן נייר? ממוחשב.
7. ספר או סרט? סרט עם דגש על ארוחה טובה לפני...
8. מה עדיף למצוא בבית, ג'וקים או עכברים? תעשו טובה...
9. סטייק או לזניה? סטייק (שרית – צמחונית).
10. קרוז באוניית פאר או טרק באלפים? טרק באלפים.
11. דבר שלא הייתם רוצים שאנשי ראש צורים ידעו עליכם...
- נישאנו צעירים מאוד, שרית עוד לא הייתה בת 18 ודרור בן 20. קצת הזוי... אבל אנו מודים לה'.

1. אילו היו כותבים ספר על חיידך, מה היה שמו?
"הדרך לחיים של משמעות".
2. מה הדבר שמרגש אתכם במשפחה שלכם?
שבת משפחתית עם כל הילדים והקשר עם הילדים.
3. באיזו מדינה הייתם רוצים לבקר, ומדוע?
ככל שמתבגרים מעדיפים את ארץ ישראל, אבל שמחים לגיחות מדי פעם כדי להיזכר בכך...
4. איזו מתנה לא הייתם רוצים לקבל?
מנוי לעיתון הארץ.
5. אילו יכולת להיות נוכח באיזה אירוע מהעבר של משפחתך? במה היית בוחר?

טיול בגוש

מתקופת הבית השני ושרידי מנזר וכנסייה מהתקופה הביזנטית (המאה החמישית לספירה). נחצה את הקיבוץ, נצא מצדו הדרומי ונעפיל אל **גבעת עוז (2)**, לתצפית מרהיבה על הסביבה ועל המחצבות הנוגסות בנוף. מהגבעה נרד מערבה דרך **יער השועלים (3)** ונחצה את צומת גוש עציון. נמשיך מזרחה אל **גבעת המנזר הרוסי דיר א-שער (4)**, מנזר שהיה משלט חשוב בידי הפיקוד של גוש עציון במלחמת העצמאות. נמשיך בשביל אל מטעי הפרי של קיבוץ כפר עציון, ומשם אל **ברכות החמצון (5)** של גוש עציון. משם נמשיך אל השער הדרומי של קיבוץ **כפר עציון (6)**, שם מסתיים המסלול.

כשהתבקשתי לכתוב על מסלול טיול שאני אוהב במיוחד בשביל עלי צורים, חשבתי הרבה על איזה מסלול בדיוק להמליץ ואיפה בארץ, אם להמליץ על מסלול בנגב, בגולן, בגליל או במדבר, ואז אמרתי – הכי טוב להמליץ על מסלול שיהיה הכי פרקטי והכי קרוב. אז חשבתי וחשבתי ואמרתי – יאללה מסלול בגוש!

אבל מה אני כבר יכול לחדש בגוש?.. כולם כבר ביקרו בו בכל פינה, אז אני מקווה שהמסלול הזה יהיה מעין חידוש/רענון לחלקכם. תהנו!

תיאור המסלול

ראשיתו של המסלול בקיבוץ מגדל עוז, שבמרכזו אתר ארכאולוגי מרשים: **ח'רבת ברכות (1)**, שרידי יישוב

מתוך: [עמוד ענן](#)

ח'רבת ברכות (1)

החמישית לספירה), במקום נמצא פסיפס מרהיב, והוא שמור במוזיאון השומרוני הטוב. ליד הכנסייה הביזנטית יש מערת מסתור מתקופת מרד בר-כוכבא. ח'רבת ברכות

בח'רבת ברכות שרידים של יישוב מתקופת בית שני ושרידי מנזר וכנסייה מהתקופה הביזנטית (המאה

נמצאת בתחום קיבוץ מגדל עוז (הנקרא כך על פי הפסוק: "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק וינשגב", **משלי יח, י**).

גבעת עוז (2)

גבעת עוז היא נקודת תצפית מרשימה לכל הכיוונים. התצפית החשובה ממנה היא לעבר עמק ברכה, שכן בו עוברת הדרך הראשית מירושלים לחברון. עמק ברכה נקרא כך משום שהוא אחד משלושה מקומות שזוהו עם עמק הברכה שבו נקהלו בני ישראל בראשות יהושפט לברך את ה' על ניצחונם על בני עמון ומואב ("ויביו ה'רבעי נקהלו לעמק ברכה כי שם ברכו את ה' על כן קראו את שם המקום ההוא עמק ברכה עד היום", **דברי הימים ב, כ, כו**). במקום זה היה גם הקרב החמישי משמונת קרבות החשמונאים, בקרב זה נפל **אלעזר בן מתתיהו** בהיקברו תחת הפיל (על שמו קרוי היישוב אלעזר).

בפסגת הגבעה נמצא אתר העתיקות ח'רבת אום א' טלע (אם המעלה) – שרידי מצודה מהתקופה הפרסית, שמתחתם שרידי יישוב מהתקופה הישראלית. יש אומרים כי מגבעה זו ראה אברהם אבינו את הר המוריה לראשונה בדרכו לעקדת יצחק.

במלחמת העצמאות, הוצבו בפסגת הגבעה תותחים ובהם הפגזו את יישובי גוש עציון עד נפילתם בידי האויב.

יער השועלים (3)

יער השועלים זכה לשמו בשל **השועלים** המוצאים בו מחסה בתוך השטח האורבני ההולך ומתפשט. שמו הערבי הוא **יער אברסודא**, כלומר: יער אבי השחורה. השמורה כוללת יער אורניים הנטוע על מורדותיה הצפוניים והמערביים של גבעת עוז. היער ניטע כנראה בתקופת המנדט, או בתקופת השלטון הירדני לפני 1967. בצפון-מערב היער, נמצא בית היערן – מבנה אבן נטוש.

מהצומח הטבעי שרדו עצי **עוזרר קוצני** ו**אלון מצוי**, ובתה של **סירה קוצנית** ו**קורנית מקורקפת**, שבה יש ייצוג גם למינים ערביים, כמו **קדד בית הלחמי**. בין צמחי הבצל והפקעת הצומחים כאן גם **רקפות** רבות. בשטח עצי פרי נטועים, כגון שקד, ובשולי השמורה שטחי כרמים.

המנזר הרוסי (4)

בשנת 1892, בנתה כאן הכנסייה הפרבוסלבית הרוסית מנזר, הנקרא בערבית דיר אישער. הוא שימש אכסניה לעולי רגל נוצרים. במקום שכנו נזירים אחדים, שעסקו גם בחקלאות. לימים הוחכרו המנזר ואדמותיו למשפחה ערבית מבית לחם. בפרעות תרפ"ט (1929), נמלטו אל חומותיו פליטי היישוב **מגדל עזר** עד להצלתם על ידי ערבי מהכפר **בית אומר**.

בשנים תרצ"ו–תרצ"ח (1936–1938), התגוררו בו חלק מפועליה של חברת אלההר, שייסד ש"צ הולצמן.

במלחמת העצמאות, חקר פיקוד הגוש את המקום, והוא היה למשלט חשוב וכוונה בשם **המשלט הרוסי**, ממנו שלטו מגני הגוש על הכביש הראשי והתחבורה הערבית הנעה עליו. לאחר נפילת הגוש, הרסו הערבים את המנזר ועקרו את מטעיו. היום נמצאים במקום שרידים מיסודות המנזר ושרידים של שער האבן הגדול שהיה בחומה שהקיפה את הגבעה. במורדות הגבעה נמצאים המטעים של קיבוץ מגדל עוז.

מגבעת המנזר יש אפשרות לתצפית רחבה על הסביבה, בעיקר לכיוון עמק הברכה והכביש הראשי ירושלים–חברון. במערבה נמצא היום מחנה צבאי – במקום שבו עמד **המשלט הרוסי** במלחמת העצמאות. בפסגה ובמורדותיה שרידי כנסייה ביזנטית מן המאה התשיעית, ורצפת פסיפס ובה כתובת הקדשה ביוונית. בסלעים מערות חצובות המעוטרות צלבים. במדרון הצפוני-מערבי יש מנהרה תת-קרקעית באורך של כ-40 מטרים. למרגלות הפסגה גתות, בית בד, **אבן המיל** ה-13 בכביש הרומי הראשי מירושלים לחברון ועוד.

חלק מממצאים אלו נמצא בתוך שטח צבאי ואין גישה אליהם (אלא אם כן יש לך קשרים עם ויסמן).

ברכות החמצון של כפר עציון (5)

ברכות החמצון הן מפעל לטיהור שפכים (מט"ש) מסוג **"בוצה משופעלת"**. הברכות החלו לפעול בשנת תשס"ה, 2005. המט"ש מטהר את השפכים של מערב גוש עציון עד להיותם מי קולחין. במים אלו משקים את מטעי הגוש, והעודפים זורמים מערבה בנחל צופית ויוצרים פלג מים. המועצה האזורית גוש עציון הקימה מט"ש זה כדי לנצל מי קולחין לחקלאות. ברכות האגירה לעודפי המים הן בית גידול מיוחד – אפשר לראות בהן עופות מים יציבים, כגון **ברכיות**, וכן חורפים, כגון **אגמיות**.

קיבוץ כפר עציון (6)

כפר עציון הוא יישוב בגוש עציון החבר בתנועת הקיבוץ הדתי. הקיבוץ הוקם בשנת 1943 באתר שבו נעשו ניסיונות התיישבות החל מ-1926. היישוב הוחרב במלחמת השחרור ונבנה מחדש לאחר מלחמת ששת הימים. הכפר נקרא על שם שמואל צבי הולצמן (הולץ הוא עץ בגרמנית), ראש חברת "אל ההר", שפעלה בשנות השלושים להקמת גוש יישובים באזור.

תהנו וטיול נעים!!

קופסת הצרות – פרק א

אני מציג שטיפשו בביתי, שם לא תסבלו
מהפרצות ואטרדיס.

נכדי היקר, אני יודע כי אתה עוד צעיר (נכון
לכתיבת שורות אלו טרם סיימת את שירותך
הצבאי), וסביבתך הטבעית היא ביתך וחברייך,
אך לזכר שצולט שלט מחכה מעבר לסף דלתך
ובו דברים רבים כל כך לראות ולגלות. דע
לך שמרעע שתצפיל לראות מה מסתתר מעבר
לגבעה שלפניך, תרצה תמיד להמשיך ולגלות
מה מסתתר מעבר לגבעה הבאה.

צערי הגדול הוא שמצולט לא יצאנו להרפתקה
יחדיו, אך מי יודע, אולי מכתה זה כלל לא
יגיע לפתחך, ועוד נצא יחדיו להצפיל על
הגבעה.

אם בכל זאת נחו ציניך על מילים אלו, אני
מפציר בך – נכדי האהוב, אין להפריע בחשיבות
משימה זאת. אנא, מלא אחר בקשתי
האחרונה!

אהבה,

סבא אברהם.

ג.ה.

את החפצים האחרים שתראה בצליית הגג,
השאר לימים אחרים. אי אפשר לפתור את כל
התצלומות בפעם אחת....

ג.ה. לנ.ה.

אל תגלה לאביך!

גבי קיפל את המכתב בקפידה והשיבו אל תוך
המעטפה. הוא צרר את המעטפה והקופסה בתוך
פיסת בד רכה ועמד להכניסם לתיקו ולצאת, כאשר
לפתע נשמעה נקישת בדלת.

הגשם הכה בחלון בזעם קדמוני כמו מדמה עצמו
לגלי הים, תחנתו הסופית. גבי שמט את הווילון
באנחה, מניח לו לשוב למקומו. הוא הביט
בכורסאות המיוותמות ובשולחן עליו ערך מוקדם
יותר קערות מלאות כל טוב. הוא הביט באורלוגין
העומד בפינה והחל לסדר את הסלון. הוא חיכה מזה
שעתיים כמעט, ולבסוף נאלץ להודות בינו לבין עצמו
שהאורחים להם ציפה כבר לא יגיעו. גבי סיים לארוז
את הכיבוד ובחן את קופסת העץ המונחת במרכז
השולחן ולידה מעטפה פשוטה. הוא פתח את
המעטפה והחל לקרוא בפעם האלף את המכתב
שבתוכה.

לבי היקר,

במהלך חיי הארוכים עברתי הרפתקאות רבות
והצמדתי לצדמי משימות רבות אלף יותר. אם
אתה קורא מילים אלו, משמעות הדבר היא
שלא הספקתי למלא את משימתי החשובה
ביותר. אין לי על מי להישען מלבדך, אמך
עליה השלט כבר מזמן לא אתנו, ואביך ואני
– כידוע לך – לא רואים צין בצין בכל
הקשור... ובכן, ככול.

אם תיגע לביתי, לאחר שהמולת האבאים
והמנחמים תאוצ, ותגלה לצליית הגג, תמצא
על אחד המדפים בפניה המערבית קופסת עץ
מגולפת ובתוכה – תצלומה.

אתה בודאי לזכר שפתרון תצלומות – בשירות
המדינה ובשירות יצר הסקרנות שלי – זו
מומחיותי הגדולה ביותר, מלבד מומחיותי
בהסתבכות בצרות. כולי תקווה שזו גם זו עברו
אליך בירושה.

לאחר שתגרוף את הקופסה לרשותך, התקשר
לשני המספרים המופיעים בגב המכתב.
בטלפון הראשון בקש את פרופסור מיכאל,
ובשני בקש את האדוניים שחור ושני (כן, זהו
שם האמיתי). ספר לאנשים אלו על מכתבי
ועל הקופסה ובקש את עצרתם.

תשובות למדור "שבור את הראש"

לאלט מעטמא גג – געמאט אמוט גא ביאטשא יט' ללוגדא, מעטמאדז מעטמא – ביאמאט יט' לזאמאטא מעטמאט
גאט גא – גלגל יט' ללוגאט (אמא) בולמאטא לז – גא אט יט' ללוגאט מעטמאט גאט גאמאט – אקמט לזמאט לזמאט

רחלי אבלמן

לקראת החורף הבא עלינו לטובה, **רותי פרלמוטר** מביאה מתכון לעוף הונגרי – **"פפריקש"** – מחמם לב.

מצרכים:

חמש/שש כרעיים.
פלפל ירוק חתוך לקוביות.
2/3 עגבניות בשלות חתוכות לקוביות.
בצל גדול קצוץ לקוביות.
מלח.

הממממווון פפריקה מתוקה...

הכנה:

חותכים את הבצל, הפלפל והעגבניות לקוביות ומערבבים בקערה.
לוקחים כמחצית מהירקות החתוכים ומניחים בסיר נמוך ורחב.

מעל הירקות מפזרים מלח בנדיבות וכמות גדולה של פפריקה.

מניחים את העוף על הירקות ומעליו את החצי השני של הירקות החתוכים, ושוב מפזרים הרבה מלח והממממווון פפריקה...
מכסים ומבשלים על אש נמוכה כשעה ורבע לאחר הרתיחה.

ניתן לאפות בתנור מכוסה במשך שעה וחצי בחום של 180 מעלות.
(למביני עניין ניתן לקבל מתכון לבצקניות טעימות הקרויות בהונגרית 'נוקדלי' שנאכלות לצד העוף...).

בתאבון וחורף חם לכולם!

קהילת ראש צורים מבקשת להודות **לאפרת שוסהיים** ו**הדר פינגאלד** על ארגון ותפעול תפילת הילדים בכל שבת בבוקר במשך שש השנים האחרונות!

כעת השרביט עובר **לצאלה לוי ותאיר פינגאלד**.

תודה גדולה לאפרת והדר ובהצלחה לצאלה ותאיר!

מה הקשר בין אודיה ואבי כהן, אפרת ויוסי מוריס, דיתי ויאיר מילוא, רינטל וישי מילוא?

אודיה, יאיר וישי הם אחים. אודיה ואבי הם ההורים של אפרת.

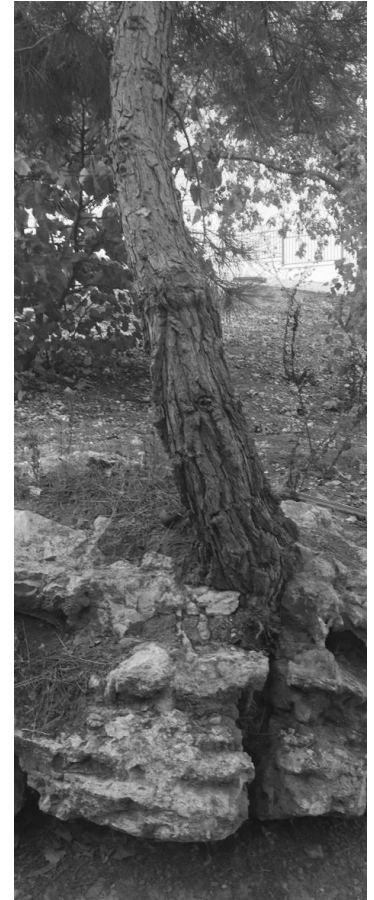
התמונות הבאות צולמו כאן, בראש צורים.
זהו היכן ובדקו את תשובותיכם באחד מדפי הגיליון...

ג. דקל

ב. חצי עץ

א. אורן מתוך הסלע

ה. ציפורים על חוטי חשמל

ד. ברושים

שלום לכולם, ה' עמכם!

בתחילת החודש האחרון עסקנו בסניף בנושא התשובה והימים הנוראים. ערכנו לימוד בחברותא של הורים וחניכים, חלוקת תפוח בדבש ומגנטים ברחבי היישוב לכבוד ראש השנה, ערב התעוררות מושקע לחב"ב, ואריזת חבילות מזון לנזקקים כתרומה מטעם היישוב.

מתוך עשייה ולימוד אלו נכנסנו בשמחה לחג הסוכות. לקחנו חלק כסניף בקישוט הסוכה המרכזית, כאשר כל שבט הכין קישוט מיוחד, כמו שבטח ראיתם.

והנה הגענו למסע סוכות! יצאנו 75 במספר, וטיילנו בנופים היפים של הגלבוע. נהנינו מאוד, תודה לכל מי שיצא ותרם לאווירה הטובה שהייתה!

כעת אנחנו מתקרבים בצעדי ענק לחודש ארגון ובהחלט יש למה לצפות (:

בברכת חברים לתורה ולעבודה,

צוות תשע"ז ועידית.

לימוד בחברותא הורים וילדים לראש השנה

חלוקת תפוח בדבש ברחבי הישוב

אריזת מזון לנזקקים

